

COVID-19: TESTSTRATEGI

INDLEDNING

Danmark og resten af verden står fortsat i en COVID-19-pandemi. Målet i den danske håndtering af COVID-19 er at holde aktiviteten i samfundet så høj som muligt og samtidig holde smitten nede. Det er derfor helt afgørende med overholdelse af forholdsregler, afstand og hygiejne, der skal hindre smittespredning mest muligt.

Men det kan ikke undgås, at smitten vil vise sig, og når den gør, fokuseres der så vidt muligt på at slå den ned lokalt, før den breder sig. Kernen i den indsats er at identificere de smittede – ikke mindst ved systematisk kontaktopsporing og test – og isolere dem, så smittekæderne brydes. Nøgleordene er således fortsat test, opsporing og isolation.

Testning er således en helt central del af indsatsen mod COVID-19 i Danmark. I takt med udviklingen i epidemien og den samlede indsats for at bremse den er der også behov for at udvikle teststrategien. Denne teststrategi erstatter den tidligere, der blev offentliggjort i maj 2020.

Denne teststrategi bygger på erfaringerne med test under den første del af COVID-19-epidemien. Teststrategien indeholder en markant udvidelse og robustgørelse af testkapaciteten og en strategisk tilpasning af den rolle, som test skal spille i den fremadrettede bekæmpelse af epidemien. Derudover bygger teststrategien på følgende overordnede principper:

- Testindsatsen skal være opsøgende og indsættes, hvor det vurderes, at den kan bidrage til størst mulig smittereduktion.
- Testindsatsen skal være mobil og fleksibel, således at test kan gennemføres i hele landet og målrettes konkrete steder og situationer.
- Test skal være lettilgængeligt, og borgerne skal have hurtigt svar på deres test således, at der kan iværksættes kontaktopsporing og isolation.

Alle indsatser, der beskrives, er enten igangsat af myndighederne eller igangsættes inden for den kommende tid. Det må samtidig forventes, at der løbende vil være behov for at justere og tilpasse testindsatsen i takt med, at sundhedsmyndighederne lærer mere om bl.a. sygdommen og den konkrete udvikling i epidemien.

FORMÅL MED AT TESTE

De overordnede formål med at teste i forbindelse med håndtering af COVID-19-epidemien kan beskrives således:

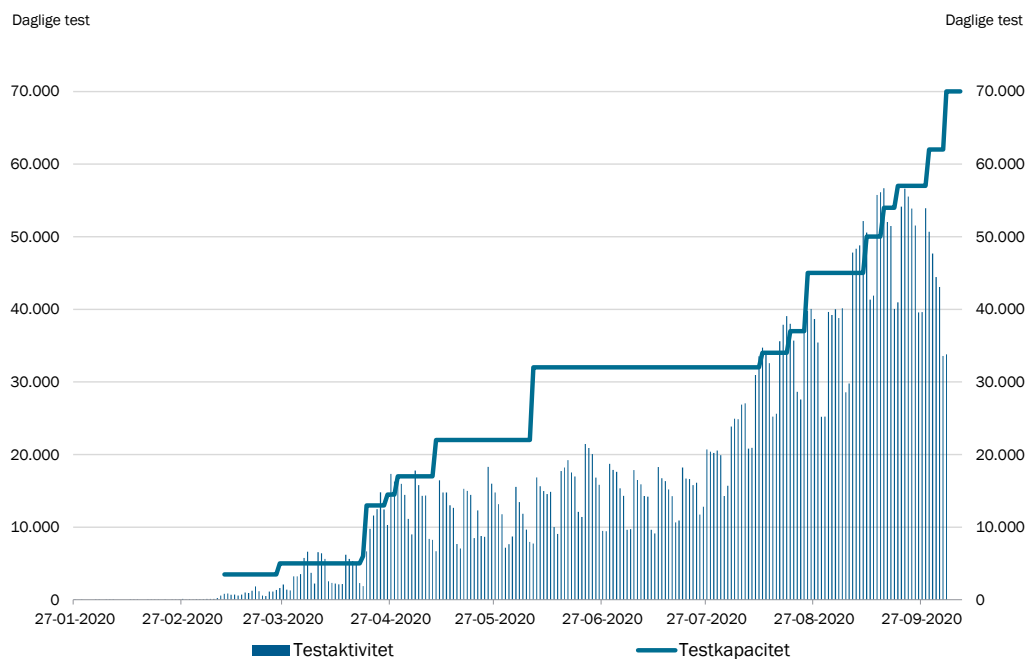
- Finde personer smittet med COVID-19 ved at teste intensivt og målrettet med henblik på at behandle de pågældende.
- Identificere og bryde smittekæder hurtigt ved at sikre selvisolation af den smittede, opspore nære kontakter, forebygge smitte på fx plejehjem og skoler, samt håndtere udbrud.
- Beskytte personer, der er særligt sårbare over for COVID-19, mod smitte ved at teste sundheds- og plejepersonale systematisk og ved at teste målrettet ved konkrete smitteudbrud.
- Overvåge omfanget af smitte i samfundet, herunder også antistoffer, med henblik på at styrke forudsætningerne for en effektiv bekæmpelse af epidemien.

ORGANISERING AF TESTOMRÅDET

Testindsatsen er organiseret i et sundhedsspor, hvor test foregår i regi af det regionale sundhedsvæsen, samt et samfundsspor, TestCenter Danmark, som er oprettet som et supplement til sundhedssporet. Prøvetagningen foregår aktuelt både på sygehusafdelinger, regionale COVID-19-klinikker, faste teststationer, i fleksible mobile enheder og ved personale i plejesektoren. Regionerne forestår den sundhedsfaglige ledelse af prøvetagningen. Prøverne analyseres som udgangspunkt på de regionale klinisk mikrobiologiske afdelinger og på laboratoriefaciliteter under Statens Serum Institut.

Siden foråret 2020 er testkapaciteten i Danmark markant oprustet. Samlet set kan der aktuelt testes op i mod 70.000 personer dagligt i samfunds- og sundhedssporet, svarende til, at der kan testes mere end 7pct. af befolkningen på ugentlig basis – et omfang, der bringer Danmark blandt de førende i verden i forhold til vores befolkning. Overskydende testkapacitet har siden foråret været tilgængelig for alle borgere, hvilket generelt har givet en nem adgang til test uden at skulle igennem begrundelse og henvisning.

Figur 1: Grafisk illustration af testaktivitet og testkapacitet pr. 7. oktober 2020

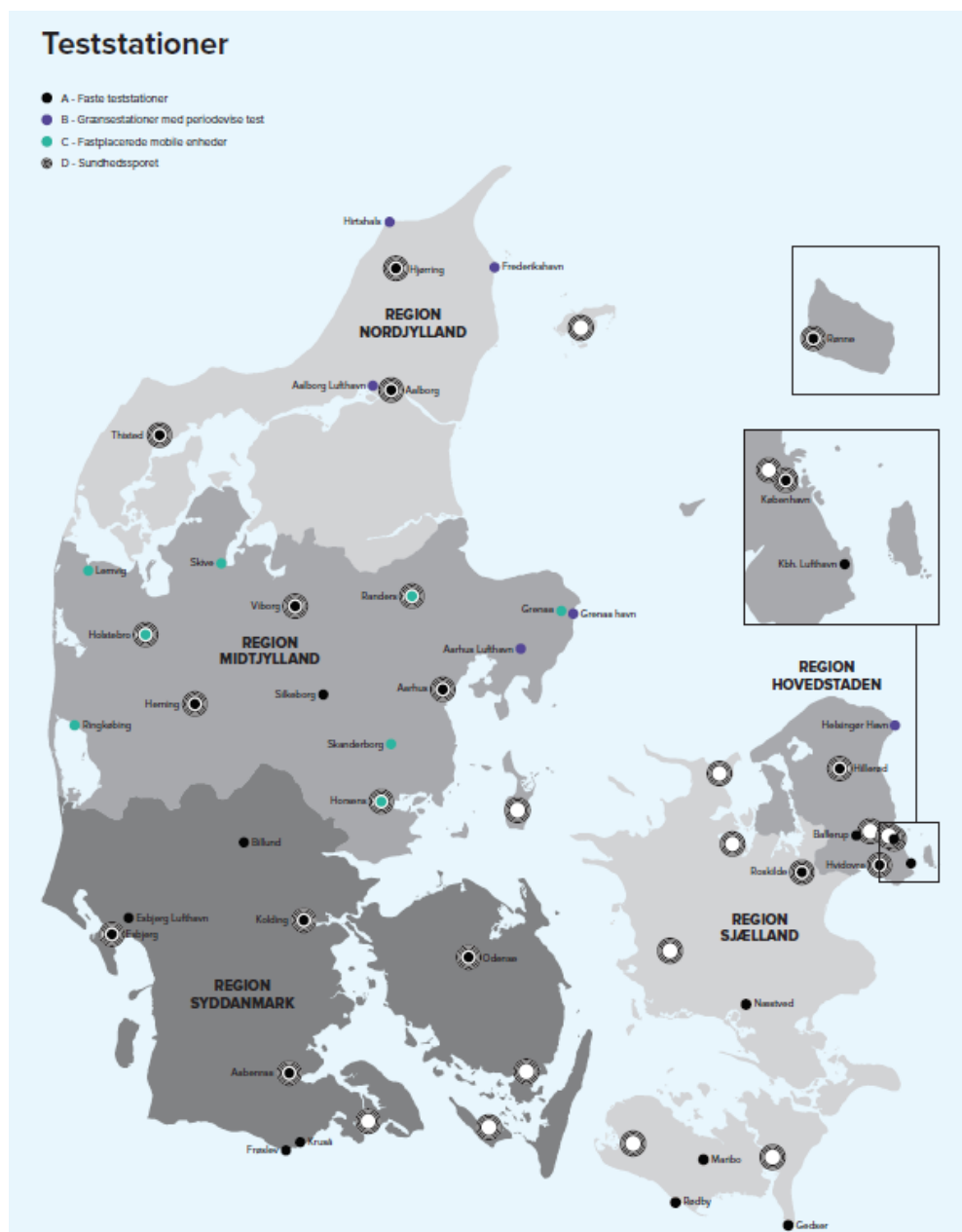

Testkapaciteten udbygges løbende, så det sikres, at testkapaciteten fortsat er robust, og så spidsbelastningsperioder kan håndteres i stort omfang. Det forventes, at den samlede testkapacitet i løbet af efteråret vil have en grundkapacitet på 70-80.000 daglige test for COVID-19. Der arbejdes forsat på at udvide den samlede kapacitet med henblik på, at der kan foretages op til 100.000 daglige tests i spidsbelastningsperioder.

Der arbejdes også løbende på bl.a. at sikre de fysiske rammer for teststationerne, tilstrækkelig medarbejderkapacitet, en balance mellem faste og mobile teststationer, mindre afhængighed af de samme få leverandører af testmaterialer samt at reducere svartiderne og ventetiderne, jf. nedenfor. Som et eksempel herpå udbygges den mobile kapacitet markant med henblik på at gøre det muligt hurtigt at opskalere prøvetagningskapaciteten lokalt ved smitteudbrud, hvor efterspørgslen på test ofte stiger betydeligt.

Der arbejdes endvidere på i højere grad at tænke samfunds- og sundhedssporet sammen, så borgere oplever et sammenhængende og enstrengt system med få indgange, nem adgang til test samt et koordineret og tæt samarbejde mellem relevante aktører. Dette skal bidrage til et mere robust test-setup i forbindelse med efteråret og vinterens komme, hvor flere vil opleve luftvejssymptomer og behov for en sundhedsfaglig vurdering med henblik på at afklare årsag til deres symptomer således, at der kan iværksættes den rette behandling.

Figur 2: Kort over testlokationer i Danmark pr. 25. september 2020

Kortet skitserer faste teststationer, grænsestationer med periodevis test, fastplacerede mobile enheder med mulighed for tidsbestilling samt teststeder i sundhedssporet. Udover lokationerne på kortet udføres der også periodevis test på en række yderligere lokationer uden tidsbestilling typisk ved brug af mobile enheder. Kortet er et øjebliksbillede.

SMITTEOPSPORING OG ISOLATION

Konstatering af, at en borger er smittet med COVID-19, er en central forudsætning for, at der hurtigt og effektivt kan iværksættes smitteforebyggende tiltag såsom selvisolation og identifikation af kontakter. Test gør det muligt at opdage smitte med henblik på at afbryde smittekæder hurtigt.

Når en borger får konstateret smitte med COVID-19, påbegyndes der hurtigt en opsporing af nære kontakter, og der iværksættes isolation, så andre ikke smittes. Smitteopsporing handler om at identificere de personer, der har været i nær kontakt med en person, der er testet positiv med COVID-19, og som derfor er i risiko for selv at være blevet smittet med COVID-19.

Opgaven varetages af enheden Coronaopsporing i Styrelsen for Patientsikkerhed. Sundhedsfaglige medarbejdere fra Coronaopsporing kontakter alle personer, som er testet positiv for COVID-19, for at tilbyde støtte med opsporing af nære kontakter.

Desuden har Coronaopsporing til opgave at rekvirere test for de nære kontakter, som henvender sig til enheden. De nære kontakter tilbydes en test på 4. og 6. dagen efter smitteeksponering. Det anbefales, at den testede isolerer sig, indtil testresultater foreligger. Det afklares derved hurtigt om nære kontakter er smittede eller ej. Kontaktopsporingen i Coronaopsporing suppleres i øvrigt af Smitte|stop app'en.

Isolation foregår som selvisolation enten i eget hjem eller uden for eget hjem på en ekstern isolationsfacilitet. Så vidt muligt foregår selvisolation i eget hjem. Det kan imidlertid i praksis være svært at selvisolere sig for visse borgere – ikke mindst borgere, der bor sammen med personer, som er i risiko for alvorlige forløb, hvis de smittes med COVID-19. Såfremt der ikke kan opretholdes selvisolation efter Sundhedsstyrelsens anbefalinger, skal kommunerne tilbyde hjælp til selvisolation på eksterne isolationsfaciliteter fx hoteller, feriecentre og andre kommercielle overnatningsfaciliteter, såfremt borgerene lever op til en række visitationskriterier. I det omfang det ikke er muligt at indgå aftale med private leverandører om etablering og drift af isolationsfaciliteter, vil kommunerne i stedet kunne etablere og drive isolationsfaciliteter i eksisterende kommunale lokaler. Ophold i isolationsfaciliteter er frivilligt for borgeren, men Styrelsen for Patientsikkerhed kan efter epidemilovgivningen under visse betingelser og efter en konkret vurdering give påbud om isolation.

STRATEGISK ANVENDELSE AF TEST FOR COVID-19

Ambitionen med den danske testindsats er, at testningen understøtter de øvrige sundhedsindsatser mod COVID-19, herunder ved at alle, der skal testes, hurtigt kan blive det, og at alle, der er blevet testet, hurtigt får svar. Overskydende testkapacitet vil fortsat blive stillet til rådighed for alle borgere, men der sikres særlig adgang til test for

blandt andre personer med symptomer, som har behov for en sundhedsfaglig vurdering, og nære kontakter til smittede samt borgere i områder med aktuelle smitteudbrud. Derudover målrettes testindsatsen mod en række grupper.

Særlige grupper og testindsatser omfatter bl.a.:

- Test af personer med symptomer forenelig med COVID-19, der har behov for en sundhedsfaglig vurdering.
- Test af nære kontakter til personer med påvist COVID-19.
- Test af patienter med forventet indlæggelse på sygehus mere end 24 timer, uanset årsag til indlæggelse, samt patienter der skal have foretaget visse særlige procedurer i fx speciallægepraksis.
- Test i forbindelse med udbrud, herunder af personale og beboere ved udbrud i sundheds-, social- og ældresektoren ved mistanke om smittespredning samt personer i områder eller på lokationer med udbredt smitte eller udbrud.
- Systematisk test af asymptomatisk personale på plejehjem, i hjemmeplejen og regionalt personale med patient- og beboerkontakt.
- Tilbud om test ved indrejse.

Fleksibel adgang til test og hurtigt svar

Geografisk spredte faste teststationer og mobile enheder sikrer, at test kan gennemføres i hele landet og kan tilrettelægges fleksibelt, så test kan målrettes de steder og situationer, hvor der er et behov, eller hvor behovet pludselig opstår. Det er afgørende for at identificere smitekæder hurtigt, at test kan foregå tæt på borgerne, særligt for personer, der ikke selv opsøger test, samt at testindsatsen er fleksibel og geografisk mobil, så den kan flyttes efter behov i takt med forskellige smitteudbrud i landet. Den fleksible testkapacitet kan således målrettes og indsættes, hvor det vurderes mest hensigtsmæssigt, hvilket kan nødvendiggøre en skarpere prioritering af adgangen til test i andre dele af landet i en midlertidig periode.

Derudover er det en vigtig prioritet, at borgere, der skal testes, hurtigt bliver det, og at de pågældende hurtigt får svar på deres test, således at der hurtigt kan iværksættes de nødvendige tiltag såsom kontaktopsporing og isolation. Målsætningen er, at 80 pct. af dem, der skal testes, skal have adgang til test inden for 24 timer, og at 80 pct. får svar på testen dagen efter, at testen er foretaget.

Håndtering af lokal smitte

Test anvendes proaktivt og målrettet i forbindelse med konkrete lokale udbrud eller øvrige situationer, hvor en særlig indsats vurderes hensigtsmæssig med henblik på størst mulig smittereduktion. Her sikres let adgang til test navnlig for personer, der har været i nær kontakt med en smittet, således at der kan iværksættes tiltag for at bryde smitekæder hurtigt.

Når der er konstateret smitte hos en person, påbegyndes der hurtigt en opsporing af nære kontakter, og der iværksættes isolation. Styrelsen for Patientsikkerhed eller egen

læge henviser nære kontakter uden symptomer til at blive testet i TestCenter Danmark. Nære kontakter er en prioriteret gruppe i TestCenter Danmark, således at de hurtigt kan blive testet og gå i isolation, såfremt testen er positiv. Nære kontakter skal testes to gange og kan selv bestille tid til test via coronaprover.dk.

Ved mere omfattende smittespredning iværksættes bredere testindsatser med henblik på dels generelt at opspore smitten og bryde smitte kæderne, dels særligt at beskytte de mest sårbare.

Beskyttelse af personer i øget risiko for smitte

For at styrke beskyttelsen af sårbare personer yderligere, og som led i overvågning af epidemien, er der efter aftale med regioner og kommuner iværksat regelmæssig test af personale på plejehjem, i hjemmeplejen, regionale sociale institutioner og regionalt sundhedspersonale med patient- og beboerkontakt gradueret efter udbredelsen af smitte lokalt i kommuner eller hvor risikoen skønnes at være høj.

Ved lav smittespredning testes personalet regelmæssigt jf. aftale mellem parterne. Hvis en kommune har en forekomst af nye smittetilfælde på mere end 20 pr. 100.000 indbyggere på en uge, øges frekvensen som udgangspunkt til hver anden uge efter en konkret vurdering fra Styrelsen for Patientsikkerhed. Regionalt personale med kontakt til sårbare patienter testes som udgangspunkt hver anden uge.

Hvis der konstateres smitte hos en medarbejder eller beboer på en institution eller en sygehusafdeling, iværksættes test af alle beboere og alt personale efter Sundhedsstyrelsens retningslinjer.

EFFEKTIV BRUG AF TESTKAPACITETEN

Vores testkapacitet er betydelig og udbygges fortsat. Men smitteudviklingen kendes ikke, og den vil have betydning for både efterspørgslen på og anvendelsen af test. Også sæsonudviklingen, fx vinterperioden, kan medføre et øget antal henvendelser fra borgere, der har milde luftvejssymptomer, med behov for test. Erfaringen viser, at selv en rigelig kapacitet pludselig kan komme under pres. Dermed kan der blive behov for at justere adgangen efter, hvordan test anvendes så hensigtsmæssigt som muligt i forhold til at sikre så stor en smittereduktion som muligt.

Med henblik på at bruge testkapaciteten mest hensigtsmæssigt har en række centrale grupper særlig adgang til test. I sundhedssporet testes personer med symptomer, som har behov for en sundhedsfaglig vurdering, beboere og personale ved smitteudbrud og patienter, mens der ud over den generelt frie adgang i TestCenter Danmark er en særlig prioriteret adgang for nære kontakter til smittede. Denne særlige tilgang til test kan udvides til andre relevante grupper ved at disse tilsvarende gives særlige henvisninger med prioriteret adgang, og de udbudte frie testtider begrænses. Særlig adgang kan fx baseres på risikoanalyser på baggrund af overvågningsdata. Andre relevante

grupper kan bl.a. være systematisk test af kommunalt personale med kontakt til sårbare personer eller en geografisk baseret testning af personer i områder med udbredt smitte. Derudover kan der i samarbejde med større arbejdspladser laves aftaler om at give udvalgte personalegrupper adgang til test, hvor der vurderes at være en særlig risiko.

SEROLOGISKE TEST (ANTISTOFTTEST)

Serologiske test, også kaldet antistoftest, kan påvise forekomsten af antistoffer over for COVID-19 som et udtryk for tidligere smitte. TestCenter Danmark anvender antistoftest til stikprøvetest af befolkningen til brug for den løbende overvågning af epidemien samt til epidemiologiske studier. Der er i august 2020 indkaldt 18.000 personer, som skal deltage i en repræsentativ undersøgelse for antistoffer i befolkningen. Undersøgelsen er løbende og fortsættes.

Der mangler fortsat viden om omfang og varighed af antistoffers beskyttende immunitet efter overstået COVID-19. Derfor anvendes antistoftest på nuværende tidspunkt kun i forbindelse med epidemiologiske undersøgelser og i udvalgte kliniske situationer til at understøtte anden diagnostik hos patienter med symptomer. Den forskningsmæssige udvikling følges tæt og Statens Serum Institut overvejer løbende, hvordan test for antistoffer yderligere kan nyttiggøres i forståelsen og bekæmpelsen af udbredelse af COVID-19 i Danmark, men det er forventningen, at antistoftest vil få en stigende betydning for overvågningen i takt med at vi kommer længere ind i epidemien.

TEKNOLOGISK UDVIKLING AF NYE TESTMETODER

Det nuværende test set-up baserer sig på såkaldte PCR analyser af høj kvalitet, der giver meget præcise testsvar samt muliggør effektiv og prisbevidst analyse af et stort antal prøver.

Statens Serum Institut følger den teknologiske udvikling af nye testmetoder, herunder hurtig test for COVID-19 virus, og der vil løbende blive taget stilling til, om der er anledning til justeringer af det danske test set-up på baggrund af eventuelle teknologiske udviklinger.

Private virksomheder kan udbyde test for COVID-19, og derved supplere det offentlige tilbud om test, såfremt de overholder relevante regler for denne type virksomhed.